

การพัฒนาแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

Development of Internal Quality Assurance Model for Medium-Sized
Schools under the Ratchaburi Primary Educational
Service Area Office 2

ธีรศักดิ์ ทองดี, พัชรารัตน์ ดวงชื่น และอภินันต์ อันทวีสิน

Tirasak Thongdee, Patcharaporn Duagchurn and Apinun Untaweelin

คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Multidisciplinary College Christian University of Thailand

Corresponding Author, E-mail: Lion.f.august@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 2) ออกแบบและสร้างรูปแบบ 3) ประเมินรูปแบบ 4) เปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบก่อนและหลังการทดลองใช้ และ 5) ศึกษาผลการใช้รูปแบบ ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุณค่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ สถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 65 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินรูปแบบ แผนปฏิบัติการทดลอง แบบประเมินก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ และแบบประเมินผลการใช้รูปแบบด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิภาพ และด้านคุณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t- test Dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 คือ SUDE Model ประกอบด้วย การวางแผน อย่างเป็นระบบ การดำเนินการแบบบูรณาการ การติดตามและประเมินผลโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน การพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 3) ผลการประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อยู่ในระดับ 0.80-1.00 4) ผลการเปรียบเทียบการทดลองใช้รูปแบบระหว่างก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ผลการใช้รูปแบบด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า อยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การประกันคุณภาพภายใน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

Abstract

This research aimed to 1) study the problems of internal educational quality assurance (IQA); 2) design and develop an Internal Educational Quality Assurance model; 3) evaluate the developed Internal Educational Quality Assurance model; 4) compare the results of implementing the Internal Educational Quality Assurance model; and 5) examine the outcomes of the model in terms of efficiency, effectiveness, and value. The sample consisted of 65 medium-sized schools under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2. Key informants were selected via purposive sampling, comprising 2 individuals per school, totaling 130 participants. Research instruments included questionnaires, model evaluation forms, experimental action plans, pre- and post-implementation assessment forms, and evaluation forms for efficiency, effectiveness, and utility. The content validity of the instruments was verified using the Index of Item-Objective Congruence (IOC) by 5 experts. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, dependent t-test, and content analysis.

The research results found that:

1) The overall state of problems regarding internal quality assurance in medium-sized schools under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level. 2) The developed internal quality assurance model for medium-sized schools under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2 is the SUDE Model, consisting of Systematic Planning, Unified Implementation, Data-driven Monitoring and Evaluation, and Enhancement and Continuous Improvement. 3) The consistency index is at the level of 0.80-1.00. 4) The experimental results found that after the experiment, it was significantly higher than before the experiment at the

statistical level of .01. 5) The results of using the model in terms of efficiency, effectiveness, and value were at the high level.

Keywords: Model Development, Internal Quality Assurance, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2

1. บทนำ

การศึกษาคือรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว เพราะเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่สุดของประเทศ ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเครื่องมือในการสร้างความพร้อมของประชาชนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะด้านดิจิทัล ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่นต่อคุณภาพของผู้เรียนในทุกๆระดับ ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2561)

รายงานการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 สะท้อนให้เห็นสภาวะการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ยังมีความจำเป็นในการพัฒนา โดยเฉพาะในด้านคุณภาพผู้เรียนซึ่งพบว่าทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่บรรลุผลตามค่าเป้าหมาย ประเด็นดังกล่าวเกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่ครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ สภาวะการณดังกล่าวยังมีปัจจัยสนับสนุนจากความจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษาและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นให้ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2, 2567) ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาและพัฒนาแบบ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนที่มีความพร้อมทางด้านบุคลากร โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และสร้างแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อออกแบบและสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
3. เพื่อประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
4. เพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
5. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่า

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณเชิงคุณภาพ

3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและพื้นที่วิจัย ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 65 แห่ง กำหนดผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 130 คน ซึ่งได้โดยการเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนสำหรับปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ คือโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม ผู้เข้าร่วมปฏิบัติการทดลอง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 3 คน ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน 6 รวม จำนวน 11 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือขึ้น 3 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 2) แบบประเมินผลการทดลองตามแผนปฏิบัติการ 3) แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบใน 3 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และ

ด้านคุณค่า ในด้านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการกระบวนการอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษา วิเคราะห์ จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความถูกต้องของเนื้อหา พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง และ 3) การนำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) 4) นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุงแก้ไขรายข้อมาพัฒนาให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปดำเนินการต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจาก คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและทดลองใช้รูปแบบ 2) ผู้วิจัยประสานงานกับสถานศึกษาเก็บข้อมูลและทดลองใช้รูปแบบ 3) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน และเก็บแบบสอบถามกลับคืน 4) ผู้วิจัยประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มทดลองโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม 5) ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบตามแผนปฏิบัติการ โดยใช้ระยะเวลา 15 สัปดาห์ โดยให้มีการประเมินก่อนการใช้รูปแบบและมีการประเมินหลังใช้รูปแบบ 6) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินผลของการใช้รูปแบบด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 1) สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของโรงเรียนขนาดกลาง จากแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การออกแบบและสร้างรูปแบบ SURE Model 3) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบวิเคราะห์ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 4) การเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบตามแผนปฏิบัติ การทดลองวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที (t-test Dependent) 5) ศึกษาผลการใช้รูปแบบโดยแบบประเมินด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณค่า โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวม

ลำดับที่	สภาพปัญหา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา
1	การวางแผนอย่างเป็นระบบ	3.87	0.96	มาก

2	การดำเนินการแบบบูรณาการ	3.92	0.95	มาก
3	การติดตามและประเมินผลโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน	3.98	0.90	มาก
4	การพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	3.97	0.90	มาก
รวมเฉลี่ย		3.94	0.87	มาก

จากตารางที่ 1 สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.84)

4.2 ผลการออกแบบและสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนอย่างเป็นระบบ 2) การดำเนินการแบบบูรณาการ 3) การติดตามและประเมินผลโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน 4) การพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

4.3 ผลการประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่าค่าความสอดคล้องที่ได้มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 1.00 ($IOC \geq 0.50$) อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

4.4 ผลการเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

Paired Samples Statistics

	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
Pair 1 ก่อนการทดลอง	11	3.39	0.19	17.75	0.00**
หลังการทดลอง	11	4.51	0.21		

**p<.01

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม จำนวน 11 คน มีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง เท่ากับ 3.39 และหลัง

การทดลอง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.51 ผลการเปรียบเทียบการทดลองใช้รูปแบบระหว่างก่อน และหลังการทดลอง พบว่า ค่า t-value มีค่าเท่ากับ 17.75 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับสมมติที่ตั้งไว้

4.5 ผลการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ลำดับที่	รายการที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	ด้านประสิทธิภาพ	4.02	0.54	มาก
2	ด้านประสิทธิผล	4.00	0.64	มาก
3	ด้านคุณค่า	4.02	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย		4.01	0.57	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่าของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.57)

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามข้อคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่าโดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการติดตามและประเมินแบบเรียลไทม์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ถูกต้อง และทันเวลามากกว่าขั้นตอนอื่น ความทันต่อเวลาเป็นจุดสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในในทางปฏิบัติ อีกทั้งระบบข้อมูลเพื่อการกำกับ ติดตามและประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เข้มแข็งพอ ทำให้การติดตามและประเมินแบบเรียลไทม์ที่เป็นฐานตัดสินใจทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียา สงค์ประเสริฐ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ได้ อธิบายว่าความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในขึ้นอยู่กับ การติดตามและประเมินผล

อย่างเป็นระบบ โดยรูปแบบ 3PPS Model ได้บูรณาการระบบสารสนเทศเข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูลและจัดทำรายงาน ซึ่งทำให้การติดตามและประเมินมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และต่อเนื่อง

5.2 ผลการออกแบบและสร้างรูปแบบ ผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำหลักการและแนวคิดจากแนวคิดการบริหารงานคุณภาพของเดมมิง (Deming, 2000) แนวคิดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Assurance System) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ งานวิจัยของ Sri Wartini, Slamet & Mintasih Indriayu (2020); สุภักดิ์ พวงขจร และคณะ (2561); วิระวัฒน์ คำอูต (2566) ดำเนินการโดยอาศัยกระบวนการขั้นตอน “SUDE Model” ประกอบด้วย 1) การวางแผนอย่างเป็นระบบ 2) การดำเนินการแบบบูรณาการ 3) การติดตามและประเมินผลโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน 4) การพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สะท้อนการขับเคลื่อนคุณภาพแบบครบวงจรจากการกำหนดมาตรฐานสู่การนำผลประเมินไปปรับปรุงจริง ทั้งนี้การเน้นการติดตามและประเมินผลโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน ที่จะช่วยปรับจุดอ่อนสำคัญของการประกันคุณภาพภายในที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมด้านข้อมูลและระบบสารสนเทศ เพื่อให้ได้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่ถูกต้องและทันต่อการตัดสินใจ และสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในระยะต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระวัฒน์ คำอูต (2566) เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบไคเซ็น (Kaizen) กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโจดศิริราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดแบบไคเซ็น (Kaizen) ได้แก่ 1) เตรียมความพร้อมและสร้างความตระหนัก 2) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี 5) ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง และผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบไคเซ็น (Kaizen) ด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ผลการประเมินรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีโดยใช้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ ปรากฏว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับ

วัดพุทธประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยค่าความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 สอดคล้องกับแนวคิดของ โรวินเนลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1977) ที่ระบุว่าค่า IOC เป็นการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัดพุทธประสงค์ในแบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัดพุทธประสงค์ที่มุ่งวัดในแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญจะลงความเห็นในแต่ละข้อคำถาม โดยให้คะแนนเป็น 1 หากเห็นว่าข้อคำถามดังกล่าววัดได้ตรงตามวัดพุทธประสงค์ข้อนั้น ให้คะแนนเป็น 0 หากไม่มั่นใจว่าข้อคำถามดังกล่าววัดได้ตรงตามวัดพุทธประสงค์ข้อนั้น และให้คะแนนเป็น -1 สอดคล้องกับรัตนะบัวสนธิ์ (2564) ที่ระบุว่าทฤษฎีการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามแต่ละข้อ โดยใช้สูตรการวิเคราะห์ค่า IOC ซึ่งผลการวิเคราะห์อยู่ในเกณฑ์แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ได้

5.4 ผลการนำรูปแบบไปปฏิบัติการทดลองใช้ พบว่า ผลหลังทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีค่า t-test สูงกว่าผลก่อนทดลองอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพการดำเนินงานได้ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รูปแบบมีความชัดเจนและเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่งผลต่อการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน บุคลากรให้ความร่วมมือของบุคลากรมากขึ้น ช่วยให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวและไม่ซับซ้อน สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้ตามที่กำหนดไว้ได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณีย์ ทุ่มแห้ว (2562) ได้ทำงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งประสบกับปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ การวางแผนการประกันคุณภาพที่ยังขาดความเป็นระบบและไม่เชื่อมโยงกับข้อมูลสารสนเทศ เมื่อได้มีการพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในขึ้น สถานศึกษาได้นำรูปแบบไปใช้ ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรี วาร์ตินี และคณะ (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Implementation of the Internal Quality Assurance System in Improving the State Primary School Culture ที่พบว่าระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพต้องมีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นระบบและต่อเนื่องยั่งยืน ไม่ใช่เพียงการทำงานเชิงเอกสารแต่เป็นการจัดการที่เชื่อมโยงทุกมิติ ทั้งด้านนโยบาย องค์กร และกระบวนการ เพื่อให้การรับรองคุณภาพเป็นจริงและเกิดผลลัพธ์ในทางปฏิบัติ

5.5 ผลการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพ พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยรูปแบบที่นำมาทดลองใช้มีความเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน นำมาทดลองใช้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีขั้นตอนที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ และเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบ SUDE Model ได้ผ่านกระบวนการสังเคราะห์และออกแบบอย่างเป็นระบบโดยยึดหลักการลดความซ้ำซ้อนและเน้นการปฏิบัติได้จริง เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภักดิ์ พวงขจร และคณะ (2561) ที่ระบุว่า การวางแผนกลยุทธ์และการใช้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รูปแบบการประกันคุณภาพมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

2. ด้านประสิทธิผล พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีจุดเด่นในเรื่อง ความสามารถในการสะท้อนผลการดำเนินงานจริงของโรงเรียนในมิติคุณภาพ และการสร้างความเชื่อมั่น และการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการดำเนินการแบบบูรณาการ ซึ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งครู ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีความเป็นรูปธรรม ตรวจสอบได้ และนำไปสู่ความโปร่งใสในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพรณ พูลเจริญศิลป์ (2566) ที่พบว่า การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ จะช่วยให้สถานศึกษามีการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และที่สำคัญคือทำให้บุคลากรเกิดความตระหนักและความเป็นเจ้าของต่อระบบประกันคุณภาพ

3. ด้านคุณค่า พบว่า มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบโจทย์ในการแก้ปัญหาในโรงเรียนขนาดกลางได้ซึ่งช่วยลดข้อจำกัดและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน เปลี่ยนภาระงานให้กลายเป็นความร่วมมือที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมประสงค์ ยมนา (2560) ที่ได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพในสถานศึกษาขนาดเล็ก และพบว่าผลการประเมินด้าน "ความเป็นประโยชน์ (Utility)" ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบช่วยให้การดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรบูรณาการระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยลดภาระงาน เพื่อให้การเก็บและรายงานข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นไปอย่างถูกต้อง ข้อมูล เป็นปัจจุบันและนำไปใช้ตัดสินใจได้

2. ควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมิน ใช้ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากการ ติดตามและประเมินผลเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

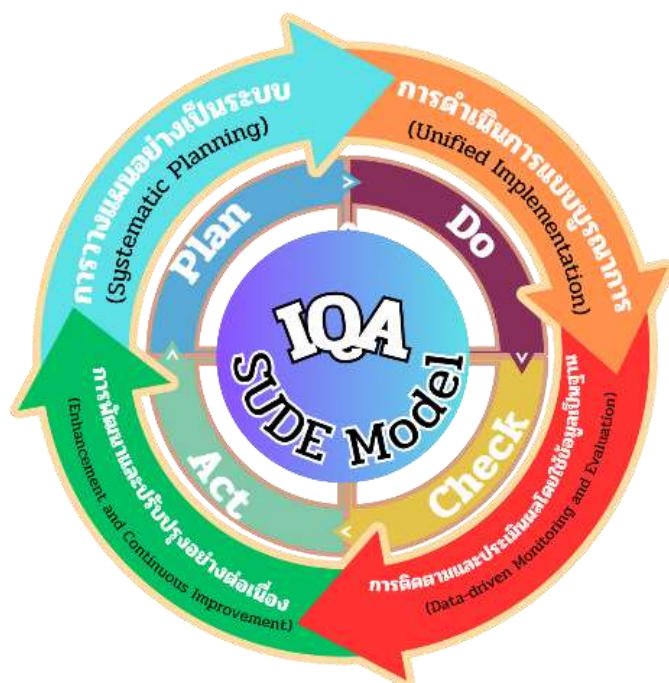
6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยติดตามผลการใช้รูปแบบในระยะยาวเพื่อศึกษาถึงความ ยั่งยืนและผลกระทบต่อเนื้อที่มีต่อคุณภาพผู้เรียนและวัฒนธรรมองค์กร

2. ควรมีการนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้และทดสอบประสิทธิภาพกับ สถานศึกษาที่มีขนาดและบริบทที่แตกต่างออกไป เช่น โรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้าน บุคลากร หรือโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนของโครงสร้างบริหาร

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยเชื่อมโยงกับแนวคิดวงจร คุณภาพของเดมมิง (Deming, 2000) อย่างเป็นระบบ ทำให้การประกันคุณภาพดำเนินเป็น วงจรต่อเนื่องตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การติดตามประเมินผล การปรับปรุงพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างเป็น รูปธรรม ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนขนาดกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. การวางแผนอย่างเป็นระบบ หมายถึง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมกันทบทวนมาตรฐานการศึกษาโดยการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาบริบทของโรงเรียน (SWOT) วางแผนการประกันคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
2. การดำเนินการแบบบูรณาการ หมายถึง การนำแผนและมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดให้กระบวนการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ เชื่อมโยงและสอดคล้องเป็นระบบเดียวกัน บูรณาการเข้ากับการกิจหลักของโรงเรียน เช่น การจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายใน การบริหารงานวิชาการ
3. การติดตามและประเมินผลโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่องและทันทั่วทั้งที่ ทุก 2-4 สัปดาห์
4. การพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง หมายถึง กระบวนการสรุปผลและวิเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากการติดตามและประเมินผลมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิธีการประเมิน และการบริหารจัดการและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาในระยะต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 23 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนที่ 11ก, หน้า 3-5.
- ประภาพรรณ พูลเจริญศิลป์. (2566). การบริหารการมีส่วนร่วมกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. วารสารวิชาการครูศาสตร์อุตสาหกรรมพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 14(2), 45-56. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Palisueksabuddhaghosa/article/download/262086/181241/1076493>
- ปรียา สงค์ประเสริฐ. (2564). รูปแบบการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 6(3), 147-160. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSJ/article/download/249060/170030/901401>
- รัตน์ บัวสนธิ์. (2563). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิระวัฒน์ คำอูต. (2566). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบไคเซ็น (Kaizen) กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโจดศิริราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- สมประสงค์ ยมนา. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุภัค พวงขจร, ชนม์ชกรณ์ วรอนิทร์ และอนุชา กอนพวง. (2561). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 11(3), 115-129. <https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/download/Vol-11-No-3-2018-162-177/1387>
- สุวรรณี ทุมแห้ว. (2562). รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). ทิศทางการพัฒนาการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: พรินทิวงานกราฟฟิค.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. (2568). รายงานสังเคราะห์ SAR ปีการศึกษา 2567. ราชบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2.
- Deming, W. E. (2000). *Out of the Crisis*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60. <https://scispace.com/pdf/on-the-use-of-content-specialists-in-the-assessment-of-4ym9syx9ph.pdf>
- Sri Wartini, Slamet & Mintasih Indriayu. (2020). Implementation of the Internal Quality Assurance System in Improving the State Primary School Culture. *Advances in Social Science. Education and Humanities Research*, 397, 222-227. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.200129.029>